Jan Drughorn

Johannes (Jan) Ignatius Marie Drughorn is geboren op 3 november 1923 in Den Haag. Hij was de zoon van Arnold Drughorn (1888) en Hendrika Cornelia Maria Vries (1890). Zijn ouders trouwden in 1917. Er waren zes kinderen; Arnold (Nol) (1918), Anna Maria (Annemarie) (1920), Maria (Ria) (1922), Johannes (Jan) (1923), Rudolf (Rudy) (1925), en Catharina (Toos) (1930). Hun vader had een sigarenwinkel op Javastraat 57 in Den Haag.

Op de voorgond van links naar rechts, zittend: vader en moeder met Toos op schoot. Staand daarachter: Jan, Annemarie, Nol, Ria en Rudy.

De crisisjaren zorgden voor een grote verandering in de jeugd van de kinderen van de familie Drughorn. De tabakswinkel van vader zorgde voor de crisis voor veel inkomsten, maar dure sigaren en tabak waren tijdens de crisis niet meer te betalen. De inkomsten liepen terug. Spelen in de speelkamer op de eerste verdieping was er niet meer bij, omdat de hele eerste verdieping verhuurd moest worden. Om voor afleiding te zorgen mochten de jongens van het gezin, Nol, Jan en Rudy, lid worden van de William Doylegroep, een Katholieke Verkennersgroep, gevestigd in gebouw Elandia in de Helmersstraat 144 (hoek Elandstraat). De William Doylegroep werd in 1932 opgericht in de Parochie Onze Lieve Vrouw Onbevlekt Ontvangen in de Elandstraat in Den Haag. Thuis vertelden ze enthousiast over de speurtochten, kampvuren en kampen. De zussen Annemarie en Rie waren jaloers! Dat wilden ze ook. Dat was wel een probleem want Katholieke padvindsters bestonden nog niet.

Er was alleen het neutrale Padvindstersgilde (NPG). Uiteindelijk mochten ze toch gaan. Ria schreef hier later over: *'De ontspanning, vriendschap en gezelligheid die de padvinderij bood, heeft mij geholpen, de sombere, vreugdeloze tijd door te komen.'* Jan was aan het begin van de oorlog voortrekker, Nol was vaandrig (verkennersleider) en Rudy was verkenner. Annemarie en Ria waren Pionier bij het Meisjesgilde.

Tijdens de meidagen van 1940 waren de verkenners, padvindsters, voortrekkers en pioniers van de Scoutinggroepen in De Haag actief in de hulpverlening, onder andere als ordonnans, bij het Rode Kruisbureau en de Luchtbeschermingsdienst. Jan werd als voortrekker ingezet bij de brandweer. Ook zijn broers en zussen waren actief in de hulpverlening. Het was geen ongevaarlijk werk en Jan en Nol maakten verschillende beschietingen meer. Het was allemaal zo eenvoudig en vanzelfsprekend. Ieder deed wat er gedaan moest worden en besefte de taak, als een deeltje in het groter geheel, nu het Vaderland in gevaar was.

In het boek '*Vijf jaren angst en onzekerheid*' wat zijn zus Ria over het gezin in oorlogstijd schreef, valt te lezen dat Jan woedend was over de Duitse invasie van Nederland. Hij verweet zijn broer Nol dat die te gematigd was. In het eerste oorlogsjaar ging Jan regelmatig op de vuist met NSB-ers. Hij was erbij toen de 'bruinhemden' de Joodse synagoge in de Wagenstraat bestormden. Het was het begin van een tijd waarin Jan steeds uitgesprokener werd in zijn mening over de bezetting en de houding die aangenomen moest worden. Dit leidde tot spanningen binnen het gezin. Hij werd een zwerver en kwam regelmatig niet thuis 'omdat hij een opdracht moest uitvoeren'.

Op 2 april 1941 werd Scouting verboden, maar de activiteiten werden illegaal en binnenshuis voortgezet. Jan werd verwoed korfballer. Al snel wilde hij proberen om naar Engeland te gaan. Zijn eerste poging deed hij op 15 april 1941. Op zijn slaapkamer vond zijn moeder een briefje; *'Ik ben naar Engeland. Hartelijke groet en een zoen.'* Helaas slaagde deze poging niet. Hij werd gepakt bij de Franse grens, waarna hij in de gevangenis in Breda belandde. Hij werd daar door zijn moeder bezocht en kwam in juni 1941 vrij met een geldboete.
Op een gegeven moment liet hij zijn familie weten dat hij zich aangemeld had om te vechten aan het Oostfront, hij was al goedgekeurd en zou vertrekken. Niet om voor Duitsland te vechten, maar volgens zijn eigen verklaring om sabotage te plegen en indien mogelijk over te lopen. Hij werd tijdelijk opgesloten en psychiatrisch onderzocht door zijn ouders om hem tegen te houden.

Eind februari 1942 verliet hij het huis opnieuw. In spanning wacht het gezin af. Op 5 maart kregen ze bericht van ene Jean Savon, dat Jan in Bern is. Na de oorlog blijkt dat hij van Den Haag naar Parijs is gereisd, liggend in een bak naast de wielen van de trein. Een andere Engelandvaarder, Servaes Klaas Aertsen, beschrijft na aankomst in Engeland bij zijn verhoor, zijn medegevangenen in Kamp Miranda. Over Drughorn schrijft hij dat Jan in Parijs bij de Duitsers gevangen gezeten heeft. Nadat hij weer vrijgelaten is in Parijs trok hij te voet, samen met Franse verzetsstrijders, over de Alpen.

4e. DRUGHORN, oud 19 jaar, van beroep kantoorbediende, afkomstig uit Den Haag. Heeft in Parijs bij de Duitschers gevangen gezeten. Wordt ook betrouwbaar geacht en wil graag naar Engeland.

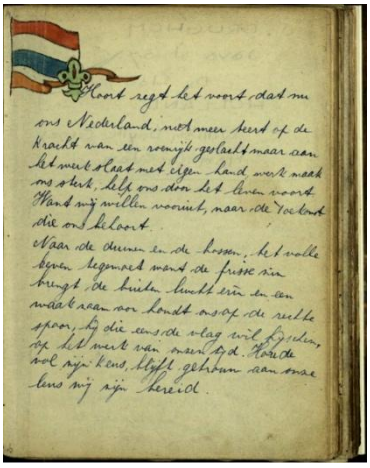
In Bern aangekomen kocht Jan met zijn mede Engelandvaarders een auto en reden daarmee naar Madrid. De Spaanse politie arresteerde ze en zette ze gevangen in het concentratiekamp. Jan stuurde brieven naar huis, meestal geschreven in geheimschrift, want alle brieven worden gelezen door de Duitsers. Hij schreef bijvoorbeeld over een verhuizing van het gezin naar Geneve. In mei 1942 kreeg het thuisfront weer zo'n brief, deze keer een soort verhuisbericht, dat het gezin is verhuisd naar Spanje. Het nieuwe adres is het adres wel Kamp Miranda de Ebro, een Spaans concentratiekamp.

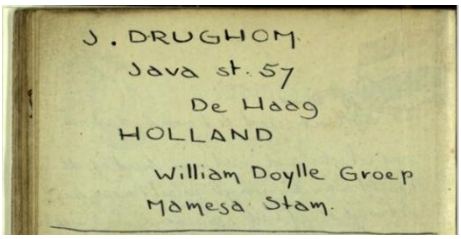

Dit concentratiekamp is waar de zoektocht naar het verhaal van Jan Drughorn begon. Uit het kamp is een bijzonder logboek bewaard gebleven. Een logboek van scouts die gevangen zaten in Kamp *Miranda de Ebro* in Spanje, waar veel mensen zaten die op de vlucht waren voor de Duitsers. Onder de geallieerde militairen en Engelandvaarders zaten ook scouts. Het

leven in het kamp was zwaar. Het was overbevolkt en er was maar 1 kraan voor het drinkwater van alle bewoners. Niet alleen de omstandigheden waren zwaar, ook de verveling eiste z'n tol.

Daarom richtte Maurice Chauvet, een voormalige scoutingleider, een Scoutinggroep op en ondernam activiteiten, zoals scoutinggroepen dat ook voor de oorlog deden. Deze roverscout groep hield een logboek bij met bijdragen van scouts uit Denemarken, België, Polen, Frankrijk en Nederland. Ze schrijven over veel verschillende zaken waaronder de geschiedenis van Scouting, sterrenkunde en hun eigen Scouting ervaringen. Ook Jan schreef in dit logboek onder de naam J. Drughom.

Een bewaker hielp ze gelukkig na een tijdje ontsnappen. In juli '42 stuurde Jan een bericht dat hij voor zaken naar Madrid was. In augustus dat hij 'nieuwe werk' heeft gevonden en een hele tijd niet meer zal schrijven. De zaken gaan goed! 'Ik heb mijn doel bereikt.' Het was weer codetaal, deze keer voor een reis, per schip, naar Suriname. Een gevaarlijke tocht waarbij de kans bestond dat ze getorpedeerd zouden worden. In Suriname nam Jan dienst in het leger. Hij volgde een opleiding en werd ingezet tegen de Japanners. Iets waarover hij maar weinig heeft verteld. Het was een zeer traumatische ervaring.

Jan ontving het Kruis van Verdienste *voor zijn ontsnapping uit bezet Nederland waarna, na vele moeilijkheden, Nederlands-Indische troependelen werden bereikt*.

Na de oorlog keerde hij terug naar Nederland, maar vertrok uiteindelijk uit Nederland naar Australië. Hij was ontevreden over de mannier waarop het land werd georganiseerd. Hij deed dit weer op geheel eigen wijze. Hij kwam illegaal aan boord van een vrachtschip, verborg zich en pas op zee stapte hij naar de kapitein, dat hij voor eten en drinken graag bereid was de hele reis te werken.

Jan kwam uit een moedig gezin. Hij was Engelandvaarder, Broer Arnold (Nol) zat in het verzet in Den Haag en broer Rudy vertrok naar het bevrijde zuiden en sloot zich aan bij De Nederlandse Stoottroepen. In het ouderlijk huis aan de Javastraat 57 vonden onderduikers een veilig heenkomen.

Meer informatie
bol.com | Vijf jaren angst en onzekerheid, Ria Bovend'Eert-Drughorn | Boeken
Dom Helder Camara Scouts - Scoutpedia.nl (scoutwiki.org)
Spanish concentration camp Miranda de Ebro (theroadtoengland.com)
Drughoorn, J. | Onderscheidingen | Defensie.nl

Arnold Drughorn (1918 - 1944) - Genealogy (geni.com)
Drughorn, Arnold (Haags Gemeentearchief) - Haags Gemeentearchief

Reizen van Engelandvaarders | Nationaal Archief
Pittige verhalen uit onveilige tijden » » 1947 | Delpher
Marriage Arnold Drughorn & Adrianus Arnold Drughorn & Catharina Cornelia Scheepens & Hendrika Cornelia Maria Vries & Johannes Theodorus Henricus Vries & Johanna Alida van Koningsbruggen on June 12, 1917 in 's-Gravenhage (Netherlands) » Open Archives
Registratie Arnold Drughorn & Hendrika Cornelia Maria Vries & Arnold Drughorn & Anna Maria Drughorn & Maria Henriëtte Drughorn & Johannes Ignatius Marie Drughorn & Rudolf Gerard Marie Drughorn & Catharina Bernardina Maria Drughorn in 1913 te 's-Gravenhage » Open Archieven

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op http://vrijheid.scouting.nl voor meer informatie en alle andere verhalen.